

Soustředění palby v oddíle.

K překladu článku mj. Ricarda, uveřejněnému v 1. čísle Dělostřeleckých rozhledů roč. I. (1931), str. 26, jenž ukazuje praktický způsob využití vystřílených prvků jedné baterie pro soustředění palby celého oddílu, podávám všeobecnější a podrobnější zpracování topografické části metody francouzského nadporučíka Saint-Loubert-Bie se zřetelím k našim poměrům.

Předpoklad.

1. Koná se příprava vyšší jednotky k útoku (obraně) ve volném terénu, jež bude vyžadovat několika hodin;
2. řídicí děla baterií v oddílu jsou srovnána v dostřelu;
3. oddíl je rozmístěn v malém poměrně prostoru;
4. je nedostatek času a prostředků k přesným topografickým pracím.

Provedení.

Oddíl je rozmístěn v prostoru asi 600—800 m do šířky a asi 600 m do hloubky.

Zatím co se baterie zastřelují do svých hlavních směrů, koná orientační důstojník oddílu ve velkém měřítku, nejlépe 1:5000 až 1:2000, tyto práce:

- a) orientuje stolek magnetkou na sever a libovolně vynesení bod plánu považuje za své stanoviště blízko vedoucí baterie;
- b) vede rayon na řídicí dělo vedoucí baterie, odměří dálku a vynese;
- c) první důstojník vedoucí baterie zaměří na stolek dělovým dalekohledem řídicího děla a oznámí orientačnímu důstojníku úhel: zastřílený hlavní bod 1 — řídicí dělo — stolek;
- d) orientační důstojník vynese tento úhel transportérem do plánu v určeném stanovišti vedoucí baterie;
- e) provede polygonální tah (řídí se přehledností terénu) na stanoviště blízko řídicího děla druhé baterie;
- f) vede rayon na řídicí dělo a vynese dálku od určeného stanoviště;

g) vynese opět úhel: zastřílený hlavní bod 2 — řídicí dělo druhé baterie — stolec, oznámený mu prvním důstojníkem této baterie;

h) provede tytéž práce, uvedené za e), f) a g) pro třetí baterii.

Tím je hotov s topografickou přípravou pro střelbu, která i za dosti obtížných podmínek (vlnitý a porostlý terén, chladno) bude průměrně trvat 1 hod. 15 minut až 2 hodiny.

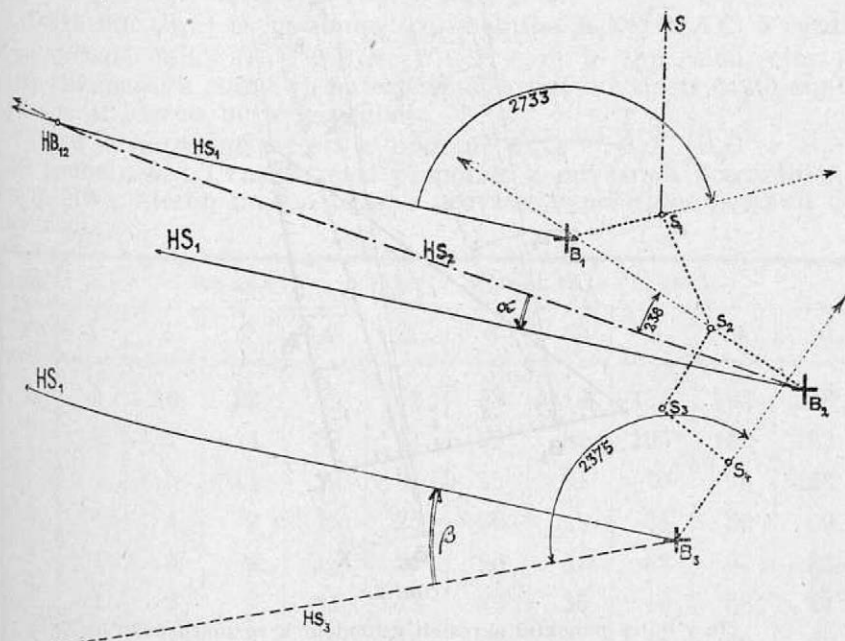
Jestliže orientační důstojník s patrači baterií vyhledal již předem palebná postavení a oddíl je dosud na pochodu, postačí mu, když z určených bodů pro řídicí děla vede směr na zvolený odměrný bod a první důstojníci baterií mu po zastřílení hlavního směru oznámí úhel, sevřený hlavním směrem a směrem od řídicího děla na odměrný bod, zvolený orientačním důstojníkem.

Velitel oddílu tak získal plán postavení baterií a jejich hlavních směrů v určitém měřítku, s orientací na sever a s dostatečnou přesností, plně vyhovující účelu.

Nyní následuje příprava střelecká.

Orientační důstojník vede v stanovištích řídicího děla druhé a třetí baterie ještě rovnoběžku s hlavním směrem řídicí baterie a vyčte velikost i směr úhlu, sevřeného hlavními směry druhé (třetí) baterie a řídicí baterie transportem a označí jej na plánu.

Tento plán by byl po provedení topografických prací takový, jak ukazuje obr. 1.

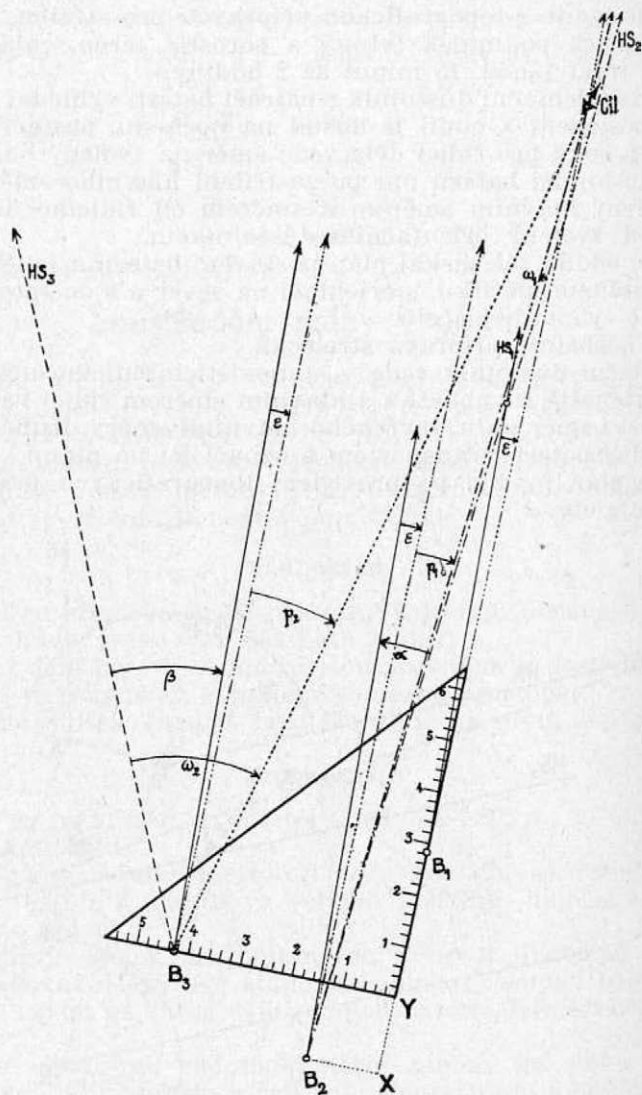

Obr. 1.

$$\text{Úhel } \alpha = \text{HS}_2 \text{ B}_2 \text{ HS}_1 = +127 \text{ dc}$$

$$\text{Úhel } \beta = \text{HS}_3 \text{ B}_3 \text{ HS}_1 = -398 \text{ dc}$$

Nyní potřebuje velitel oddílu ještě trojúhelník buď z tuhého papíru nebo kovový, s měřítkem, odpovídajícím měřítku prováděného plánu.

Obr. 2.

(Je v dálce poněkud skreslen vzhledem k rozměru papíru.)

Pak soustřeďuje velitel oddílu palbu takto (viz obraz 2):
Velitel jedné baterie se zastřílí několika ranami na cíl a hlásí veliteli oddílu velikost a směr stranového úhlu od hlavního směru (ϵ) a zastřílenou dálku (D_1).

Velitel oddílu si vynese tuto stranu do plánu, přiloží k ní trojúhelník jednou odvěsnou tak, aby druhá jeho odvěsna procházela postavením druhé (třetí) baterie a vyčte úsečky:

$$\overline{B_1 X}, \overline{B_2 X}; \overline{B_1 Y}, \overline{B_3 Y}.$$

Pak paralaxa:

$$p_1 = \frac{\overline{B_2 X} \text{ (v metrech)}}{\overline{D_1} + \overline{B_1 X} \text{ (v km)}}$$

$$p_2 = \frac{\overline{B_3 Y} \text{ (m)}}{\overline{D_1} + \overline{B_1 Y} \text{ (km)}}$$

Opravu strany pak určí takto:

ω_1 = oprava strany pro druhou baterii = $\varepsilon + p_1 + \alpha$ (s příslušnými znaménky);

ω_2 = oprava strany pro třetí baterii = $\varepsilon + p_2 + \beta$ (s příslušnými znaménky).

Na příklad podle obrazu 2:

$\varepsilon = -29$ dc, $p_1 = -75$ dc, $\alpha = +127$ dc, $p_2 = -248$ dc, $\beta = -398$ dc;

tedy $\omega_1 = -29 - 75 + 127 = +23$ dc,

$\omega_2 = -29$ dc $- 248$ dc $- 398$ dc = -675 dc.

D_2 (dálka pro druhou baterii) = $\overline{D_1} + \overline{B_1 X} + n$;

D_3 (dálka pro třetí baterii) = $\overline{D_1} + \overline{B_1 Y} + n$.

Délka B_2C (B_3C) je přeponou trojúhelníka B_2XC (B_3YC) a rozdíl n od vyčtené délky ($\overline{B_1C} + \overline{B_1X}$; $\overline{B_1C} + \overline{B_1Y}$) je tím větší, čím je dálka cíle menší a rozestup baterií větší a nabývá dosti často značné hodnoty, kterou nelze zanedbat.

Proto je nutno připočísti k hodnotě $\overline{B_1C} + \overline{B_1X}$ ($\overline{B_1C} + \overline{B_1Y}$) ještě hodnotu n , t. j. rozdíl mezi přeponou a odvěsnou pravoúhlého trojúhelníka, kterou možno jednou provždy vypočítat a sestavit do této tabulky:

Dálka cíle v km	Rozestup baterií v hektometrech									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	3	10	22	40	62	88	119	154	193	236
3	2	7	14	27	41	59	81	105	132	162
4	1	5	11	20	31	45	61	79	99	123
5	1	4	9	16	25	36	49	64	80	99
6	1	3	8	13	21	30	41	53	67	83
7	1	3	7	11	18	26	35	46	58	71
8	1	3	6	10	16	23	31	40	50	62
9	1	2	5	9	14	20	27	35	45	55
10	—	2	4	8	12	18	24	31	40	50

K vyčtené délce přičti hodnotu n v metrech

Takto získá velitel oddílu částečně opravené topografické prvky střelby, které ještě musí opravit vzhledem na různá d_{1v_0} řídicích děl baterií oddílu (viz článek mjr. Ricarda). Opravu ostatních vlivů vzhledem na jiné strany a dálky baterií proti vedoucí baterii může zanedbat, neboť je-li rozstup baterií malý, budou malé i rozdíly jejich stran a dálek, a proto se můžeme spokojit opravou vlivů, zahrnutou již v zastřílené straně (ϵ) a dálce (D_1) vedoucí baterie.

Tak postupuje velitel oddílu při přípravě pro soustředění palby na kterýkoli cíl. Zastřílení může provést kteroukoli baterií, nejen vedoucí.

Tím ušetří času a střeliva, potřebného k zastřílení celého oddílu, usnadní pozorování při zastřílení a může dosáhnout překvapení a mohutného účinku.

Příklad byl proveden pro zastřílení na bod, ale je zřejmo, že pro široký cíl jde pak už jen o odstupňování strany pro jednotlivé baterie.

Toto soustředění by bylo lze provést i ve skupině. V tom případě by trvala topografická příprava mnohem déle; záleželo by na hloubce rozmístění skupiny.

Ovšem předpokladem jest, že by bylo provedeno srovnání řídicích děl oddílů u celého divisního dělostřelectva, poněvadž skupina je taktickým celkem, tvořícím se podle situace případ od případu.

Major Konstantin K a p n i n:

Pokus o specialisaci výcviku poddůstojníků u lehkého dělostřelectva.

V 3. čísle Vojenské výchovy z r. 1931 byl uveřejněn článek št. kpt. N o v á k a, v němž autor pojednává o specialisaci výcviku poddůstojníků u polního dělostřelectva s heslem: „Bude-li poddůstojník uměti všechno, nebude uměti nic.“

Otázka nadhozená autorem zasluhuje velké pozornosti a je skutečně časová, neboť blíží se značné zkrácení činné služby a s tím nutnost citelného urychlení výcviku poddůstojníků.

V celku lze s autorovými povšechnými zásadami specialisace poddůstojníků souhlasit, avšak nutno podotknouti, že specialisaci musíme začít již v poddůstojnické škole, chceme-li být skutečně důslední v dodržování zásady cvičit mužstvo jen tomu, co bude vykonávat v válce.

Nelze naprosto nic namítati proti autorovu zdůraznění důležitosti pozorování a spojení u dělostřelectva. Správná je též snaha dokázati nutnost pomocné pozorovatelný pro každou baterii zasazenou do boje. Poukazují tu na sovětské dělostřelectvo, u něhož nejen každý velitel oddílu, nýbrž i každý velitel baterie musí mít kromě hlavní ještě i předsunutou pozorovatelnou pro lepší spojení s vlastní pěchotou a tedy i pro její lepší podporu. Pro tuto předsunutou pozorovatelnou jsou systemisováni u každé sovětské lehké baterie 1 ve-